

Περί μεταρρυθμίσεων και καταλήψεων

Του ΝΙΚΟΥ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗ*

Η εξαγγελθείσα από το υπουργείο Παιδείας μεταρρύθμιση της λειτουργίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων έχει πολλά κοινά σημεία με το «Κιβώτιο» του Αρη Αλεξάνδρου. Αφού την περιέφεραν επί δύο χρόνια, μας ταλαιπώρησαν, μας κατασυκοφάντησαν και «κυάνισαν» την εργασιακή μας γαλήνη, αποδείχθηκε τελικά κενή περιεχομένου.

Σε λίγο οι κινητοποιήσεις των φοιτητών θα κοπάσουν και θα επιστρέψουμε στα καθημερινά μας, προσπαθώντας να ελαχιστοποιήσουμε τις απώλειες.

Οι απώλειες από τις κινητοποιήσεις είναι πολλές και θα χρειαστεί αρκετός χρόνος για να αναπληρωθούν. Αναμφισβήτητα, από τις καταλήψεις είχαμε και ένα μεγάλο κέρδος, μέσα από αυτές αναδείχθηκε μια νέα μαχητική γενιά, με όραμα και μεγάλες προσδοκίες.

Τα παιδιά, που πριν από έναν χρόνο τα χαρακτηρίζα «κανακάρηδες» και «κανακαρές», έγιναν άνδρες και γυναίκες αντίστοιχα. Μετέχοντας εκ των πραγμάτων στις καταλήψεις, όπως και πολλοί συνάδελφοί μου, θαύμασα το ήθος τους, την καλλιέργειά τους και τη μαχητικότητά τους.

Πέρα από τις καταπληκτικές ποιητικές βραδιές (!), τις άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα αντι-μαθήματα που διοργάνωσαν οι καταληψίες, συζητήσαμε και προσπαθήσαμε να δώσουμε απαντήσεις στα περισσότερα από τα φλέγοντα ζητήματα που απασχολούν την πανεπιστημιακή κοινότητα.

Και το πιο σημαντικό απ' όλα, τουλάχιστον από τη σκοπιά του προέδρου του τμήματος, ήταν ότι εν μέσω καταλήψεων κατάφερα με τη βοήθεια (ενεργό συμμετοχή) των καταληψιών να αρχίσω ή να ολοκληρώσω τόσα έργα, όσα δεν έκανα όλα την προηγούμενη χρονιά. Για παράδειγμα, συντηρήθηκαν οι αίθουσες διδασκαλίας, ανακαινίστηκε εκ βάθρων η βιβλιοθήκη του τμήματος και άρχισε να λειτουργεί, ενώ εδώ και εννέα μήνες ήταν κλειστή, ελλείπει προσωπικό! Ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση του ασύρματου δικτύου υπολογιστών του τμήματος και επεκτάθηκε σε όλη τη σχολή. Τέλος, μεταφέρθηκε ο απαραίτητος εξοπλισμός και αρχίζουν οι εργασίες για τη δημιουργία μιας νησίδας με ενενήντα περίπου υπολογιστές, που σαν κι αυτή δεν θα υπάρχει δεύτερη στην Ελλάδα!

Από την περιπέτεια των καταλήψεων θα πρέπει όλοι μας να βγούμε σοφότεροι. Και όλη αυτή τη σοφία και εμπειρία θα πρέπει να τις αξιοποιήσουμε, μετέχοντας με ειλικρίνεια σε έναν εποικοδομητικό και από μηδενική βάση διάλογο για την Ανώτατη Εκπαίδευση.

Όμως, πριν αρχίσει ο διάλογος, θα πρέπει να διασκεδαστούν κάποιες από τις εντυπώσεις που δημιούργησε η απροκάλυπτα προσβλητική επίθεση της ηγεσίας του υπουργείου Παιδείας κατά των πανεπιστημιακών και των φοιτητών. Θα σταθώ προς το παρόν σε τρία σημεία:

**Αξιολόγηση

Κατηγορείται η πανεπιστημιακή κοινότητα ότι δεν επιθυμεί την αξιολόγηση. Αυτό αποτελεί μύθο.

Το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ, που έχω την τιμή να διευθύνω, είναι ένα από τα πλέον καταξιωμένα πανεπιστημιακά τμήματα της χώρας.

Λόγω του επιπέδου του, το τμήμα μας δεν έχει να φοβηθεί καμία αξιολόγηση. Παρ' όλα αυτά, τα στελέχη του είναι γενικώς αντίθετα προς τον νόμο για τη «διασφάλιση της ποιότητας...», η οποία τεχνηέντως αναφέρεται ως «αξιολόγηση», για τον απλούστατο λόγο ότι στον νόμο δεν καθορίζονται επακριβώς τα κριτήρια αξιολόγησης. Με άλλα λόγια, αντιτιθέμεθα προς αυτόν τον νόμο, επειδή στερείται σοβαρότητας.

*«Αιώνιοι» φοιτητές

Τελευταία γίνεται πολύς λόγος για τους «αιώνιους» φοιτητές, χωρίς κανένας να κάνει τον κόπο να ασχοληθεί με τις αιτίες που προκαλούν το φαινόμενο.

«Αιώνιοι» φοιτητές υπάρχουν πολλών κατηγοριών. Μια κατηγορία αναφέρεται σε πτυχιούχους, που γράφτηκαν και σε μια άλλη σχολή, μετά την αποφοίτησή τους, προκειμένου να αποκτήσουν έναν ακόμη τίτλο σπουδών.

Στους περισσότερους από αυτούς η ζωή δεν επέτρεψε την υλοποίηση του ονείρου και εξακολουθούν να παραμένουν φοιτητές, χωρίς να ενοχλούν κανέναν.

Μια άλλη κατηγορία αναφέρεται σε φοιτητές που επέλεξαν σπουδές εκτός των ενδιαφερόντων τους και ως εκ τούτου, τις εγκατέλειψαν. Για πολλούς από αυτούς, η επιλογή ήταν αναγκαστική, εξαιτίας των χαμηλών επιδόσεών τους στις εξετάσεις. Όμως, υπάρχει και μια σημαντική κατηγορία τραγικών φοιτητών με υψηλές επιδόσεις, οι οποίοι υποχρεώθηκαν σε λανθασμένη επιλογή, ύστερα από πιέσεις που άσκησε ο κοινωνικός

τους περίγυρος, ώστε να επιλέξουν όχι τις σπουδές που επιθυμούσαν, αλλά κάποιες άλλες που «εξασφαλίζουν καλύτερο μέλλον». Γι' αυτήν την κατηγορία φοιτητών πρέπει να ληφθεί πρόνοια, ώστε να αποκτήσουν τη δυνατότητα αλλαγής του αντικειμένου σπουδών τους.

Μια τρίτη κατηγορία αναφέρεται σε αυτούς που έχουν εισαχθεί στο πανεπιστήμιο από τα «παράθυρα». Οι φοιτητές αυτοί, που κατά κανόνα δεν διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα για να σπουδάσουν στο τμήμα που επέλεξαν, συσσωρεύονται στα χαμηλά εξάμηνα σπουδών, υποβαθμίζοντας το μέσο επίπεδο των συγκεκριμένων ακροατηρίων.

Όμως, ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γενικευμένο πλέον φαινόμενο της καθυστέρησης των σπουδών των φοιτητών που όντως ενδιαφέρονται και μοχθούν γι' αυτές. Οι φοιτητές του τμήματός μας, αν και προέρχονται από την «αφρόκρεμα» των αποφοίτων Λυκείου, χρειάζονται κατά μέσον όρο δύο χρόνια σκληρής δουλειάς για να «στρώσουν», ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν επαρκώς στις απαιτήσεις των σπουδών τους. Γενικά, οι φοιτητές προσέρχονται στο πανεπιστήμιο απροετοίμαστοι για σπουδές. Τα κυριότερα προβλήματά τους είναι η έλλειψη βασικών γνώσεων, κριτικού πνεύματος και μεθοδολογίας στη μελέτη.

Στις παραπάνω κατηγορίες πρέπει να προστεθούν και οι φοιτητές που αδυνατούν να συνεχίσουν τις σπουδές για οικονομικούς λόγους. Δυστυχώς, σήμερα ο αριθμός αυτών των φοιτητών αυξάνεται εκθετικά με τον χρόνο.

Συνεπώς, όσοι κόπτονται για την ύπαρξη «αιώνιων» φοιτητών θα πρέπει να σφραγίσουν τα «παράθυρα», να φροντίσουν για την άνοδο του επιπέδου των κατώτερων βαθμίδων εκπαίδευσης, το οποίο εδώ και αρκετά χρόνια έχει καταρρεύσει, και να βελτιώσουν τις κοινωνικές παροχές προς τους φοιτητές που έχουν ανάγκη.

*Συγγράμματα

Το σύστημα δωρεάν διανομής συγγραμμάτων γίνεται συχνά αντικείμενο έντονης αρνητικής κριτικής. Όμως, οι πανεπιστημιακοί των θετικών επιστημών συμφωνούν γενικά στο γεγονός ότι το σύστημα αυτό συνέβαλε και εξακολουθεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ελληνικής τεχνικής βιβλιογραφίας.

Σήμερα, υπάρχουν πολλά και καλά τεχνικά βιβλία στην ελληνική γλώσσα, που δεν υπήρχαν πριν από είκοσι χρόνια. Συνεπώς, εφόσον δεν διαφαίνεται προς το παρόν άλλος αποτελεσματικός τρόπος βιβλιογραφικής κάλυψης των σπουδών, τα ποσά που διατίθενται για τη δωρεάν διανομή των βιβλίων ας θεωρηθούν και έμμεσος τρόπος επιδότησης της ελληνικής παραγωγής επιστημονικού βιβλίου.

Βέβαια, τίθεται έντονα το θέμα αξιολόγησης των βιβλίων που διανέμονται στους φοιτητές. Οι φοιτητές διαμαρτύρονται ότι τα περισσότερα από αυτά τα βιβλία είναι κακής ποιότητας. Την ευθύνη αξιολόγησης των βιβλίων έχουν οι καθηγητές. Όμως, επειδή είναι ιδιαίτερα δύσκολο ο ένας καθηγητής να κρίνει τα βιβλία του άλλου και στη συνέχεια να συνεργάζονται για την από κοινού προώθηση του προγράμματος σπουδών, τα βιβλία που διανέμονται στους φοιτητές δεν αξιολογούνται.

Για τους ίδιους λόγους, χωρίς αξιολόγηση θα παραμείνουν και τα βιβλία που θα περιλαμβάνει ο προτεινόμενος εθνικός (sic) κατάλογος πανεπιστημιακών συγγραμμάτων, ο οποίος θα συντάσσεται από το ΣΑΠΕ, ύστερα από προτάσεις των Γενικών Συνελεύσεων των τμημάτων. Συνεπώς, με τις προτάσεις του υπουργείου Παιδείας είναι αδύνατο να βελτιωθεί η ποιότητα των βιβλίων που διανέμονται στους φοιτητές. Σε τελευταία ανάλυση, η ποιότητα των βιβλίων είναι αποκλειστικά θέμα προσωπικής αξιοπρέπειας των πανεπιστημιακών δασκάλων.

*Προέδρου του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ